

Sōsuke Natsukawa

Apie katiną,
gelbėjusį knygas

Romanas

Tarptautinis bestseleris

baltos lankos

Sōsuke Natsukawa

Apie katiną, gelbėjusį knygas

romanas

Iš japonų kalbos vertė Miglė Dumšaitė-Červokienė

baltos lankos

Pirmas skyrius

Pirmasis labirintas. Knygų kalintojas

Nacukio knygynas glūdėjo senoje miesto gatvelėje.

Jo planas buvo gana išskirtinis.

Nuo durų iki pat parduotuvės galo driekėsi siauras koridorius. Sienos abipus jo buvo užstatytos masyviomis lubas remiančiomis knygų lentynomis. Virš galvos šen bei ten kybojo retro stiliaus lempos, o jų šviesa švelniai atspindėjo ant nublizgintų grindlenčių.

Maždaug koridoriaus viduryje stovėjo nedidelis ir neišvaizdus prekystalis be jokių puošmenų. Pačiame knygyno gale koridorius baigėsi kuklia medine siena, tarsi aklaviete, tačiau, užėjus į parduotuvę vidury dienos, jis atrodydavo gerokai ilgesnis, nei buvo iš tiesų. Akimirką atrodydavo, kad iš visų pusių knygų apsupta patalpa neturi pabaigos ir tęsiasi toli į begalinę tamsą.

Rintaro atmintyje buvo išdegintas vidury krautuvės po staline lempa tyliai knygą skaitančio senelio siluetas – tarsi įgudusio menininko su meile nutapytas paprastas, bet elegantiškas portretas. Šiuos prisiminimus lydėjo savitas liūdesio šešelis.

„Knygose slypi didžiulė galia.“

Senelis dažnai kartodavo šiuos žodžius.

Jis buvo tylus vyriškis – net ir su anūku kalbėdavosi retai, tačiau prakalbus apie knygas senolio veidas kaipmat nušvisdavo – smulkios akys dar labiau prisimerkdavo, o žodžiai liedavosi su užsidegimu: „Senos knygos, knygos, išgyvenusios per amžius, turi neapsakomą galią. Jei skaitysi daug tokių istorijų, įgysi daug patikimų draugų.“

Rintaro dar kartą apžvelgė mažos parduotuvėlės sienas dengiančias knygų lentynas.

Ten nebuvo nei naujausių bestselerių, nei populiarių komiksų ar žurnalų – nieko panašaus. Nuolatiniai klientai ne kartą reiškė susirūpinimą parduotuvės likimu: juk šiais laikais knygų nebeperka kaip anksčiau. Tačiau smulkutis knygyno savininkas tik linktelėdavo galva, nė neketindamas patraukti prie pat durų sukrautos Nyčės darbų kolekcijos ar nudėvėtos Elioto poezijos rinktinės.

Ši senelio sukurta erdvė užsisklęsti savyje linkusiam Rintaro tapo neįkainojama poilsio vieta. Niekuomet mokykloje nepritapęs vaikiną čia įsitraukė į knygas ir pradėjo kruopščiai skaityti vieną po kitos.

Kitaip sakant, Nacukio knygynas Rintaro buvo tarsi šventovė, jo prieglobstis nuo išorinio pasaulio. Tačiau po kelių dienų jam teks palikti šią vietą.

– Tai žiauru, seneli, – sušnabždėjo berniukas.

Tada, netikėtai nuaidėjus žvaliam garsui, Rintaro grįžo į tikrovę. Suskambo prie lauko durų kabantis sidabrinis varpelis.

Įprastai jis įspėdavo apie parduotuvėn užsukusį klientą, bet dabar ant durų jau kabėjo lentelė su užrašu „uždaryta“, todėl klientų neturėjo būti. Už durų tvyrojo visiška tamsa.

Atrodė, kad Akiba išėjo vos prieš kelias akimirkas, tačiau visiškai nusileidusi saulė bylojo, kad jau praėjo nemažai laiko.

Rintaro nusprendė, kad skambutis jam tik pasivaideno, ir vėl įsistebeilijo į knygų lentynas.

– Žiauriai niūri parduotuvė.

Išgirdęs nežinia iš kur sklindantį balsą, Rintaro krūptelėjo.

Dar kartą atsisuko į duris, bet ten nebuvo nė gyvos dvasios.

– Per tokį niūrumą nublinksta net ir puiki, kruopščiai surinkta knygų kolekcija.

Balsas sklido iš knygyno gilumos. Staiga pasukęs galvą, Rintaro ten pamatė ne žmogaus siluetą, o rainą katiną.

Jis buvo ganėtinai putlus ir didelis, oranžiniais ir rusvais dryžiais išmarginto tankaus kailio. Toks tipinis rainiams būdingas raštas nuo pat snukučio driekėsi per visą nugarą, bet jo pilvas ir letenos buvo baltut baltutėliai. Prietemoje tarsi du nefritai žibėjo sodriai žalios akys. Katinas spoksojo tiesiai į Rintaro.

Katinui grakščiai sujudinus uodegą, Rintaro po nosimi išvapeno:

– Katinas?

– Na ir kas, kad katinas?

Katinas jam atsakė.

Nebuvo nė menkiausios abejonės – katinas tikrai atsakė: „Na ir kas, kad katinas?“

Rintaro apstulbo, bet jam šiaip ne taip pavyko susitvartinti sau būdinga maniera: jis užsimerkė, iš lėto suskaičiavo iki trijų ir vėl atsimerkė.

Ryškus trispalvis kailis, vešli uodega, žvilgančios akys ir dvi trikampės ausys. Katinas kaip katinas – nieko neprikiši.

Tada sukrutėjo ilgi rainiaus ūsai.

– Ei, vaikpalaiki, gal tau negerai su akim?

Jo balsas skambėjo šiurkščiai.

– Na, aš... Na... – užsikirsdamas pradėjo Rintaro, – matau ne per geriausiai, bet net ir man akivaizdu, kad priešais mane tupi kalbantis katinas.

– Puiku, – pašaipiai atkirto rainius ir, lengvai linktelėjęs, kalbėjo toliau: – Aš esu rainius vardu Tigras.

Sunku įsivaizduoti ką nors keisčiau už staiga prisistatyti nusprendusį katiną, bet Rintaro šiaip ne taip sugebėjo atsakyti:

– Aš esu Rintaro Nacukis.

– Žinau. Tu Nacukio knygyno įpėdinis.

– Įpėdinis?

Rintaro šiek tiek sutriko, neįprastai įvardytas.

– Atsiprašau, bet aš paprasčiausias hikikomoris*. Mano senelis puikiai išmanė apie knygas, bet jo jau nebėra.

– Tai ne problema, – išdidžiai pareiškė rainius. – Aš turiu reikalų su tavimi, jo įpėdiniu.

Primerktos nefritinės akys buvo tarsi priklijuotos prie Rintaro.

– Man reikia tavo pagalbos.

– Pagalbos?

– Taip, tavo pagalbos.

– Pagalbos dėl?..

– Yra tokia vieta, kurioje kalinama daug knygų.

– Knygų?

* Nuo visuomenės atsiribojęs, bet kokio socialinio ryšio vengiantis, iš namų beveik neišeinantis asmuo.

– Gal tu papūga? Baik lyg idiotas kartoti viską, ką sakau!
Katino žodžiai atskriejo tarsi antausis per veidą.
Nekreipdamas dėmesio į priblokštą Rintaro, rainius tęsė:
– Privalom išgelbėti įkalintas knygas. Padėk man!
Dvi nefrito spalvos akys gyvybingai blykstelėjo.
Kurį laiką Rintaro stebėjo katiną tylėdamas, tada iš lėto
pakėlė dešinę ranką ir palietė akinių rėmelius.
Jis visuomet taip darydavo mąstydamas.

„Matyt, esu labai pavargęs, – galvojo Rintaro užsimerkęs, ranka vis dar čiupinėdamas akinių rėmelius. – Po senelio mirties, laidotuvių ir visų kitų šių dienų įvykių greičiausiai pervargau, nejučia užsnūdau ir dabar sapnuoju.“

Vadovaudamasis šia logika, Rintaro lėtai prasimerkė, bet priešais jį vis dar ramiai tupėjo rainas katinas.

„Na, viskas, dabar jau pasiduodu! Geriau pagalvojus, pastarosiomis dienomis vien tik spoksau į knygų lentynas, net nebeskaitau. Kažin, kur pasidėjau tą pradėtą knygą – „Kandidas, arba Optimizmas“?..“ – Rintaro galvoje šmėsčiojo įvairios nereikšmingos mintys.

– Ar girdi mane, įpėdini?

Aštrus katino balsas ištraukė Rintaro iš minčių liūno.

– Kartoju: turi man padėti išgelbėti knygas.

– Net jei ir sakai, kad tau reikia mano pagalbos...

Rintaro iš visų jėgų ieškojo tinkamų žodžių.

– Atsiprašau, bet nemanau, kad iš manęs būtų kokia nors nauda. Kaip jau minėjau, aš tik paprastas, uždaras gimnazistas, – nuoširdžiai atsakė tebesėdėdamas ant kėdės.

Rainius kažkuo skatino jį kalbėti atvirai.